

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 405
van **JAN LAEREMANS**
datum: 29 januari 2021

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT,
DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Secundair onderwijs - Januari-heroriënteringen

Eind vorig semester werd verwacht dat veel leerlingen in het secundair onderwijs na de kerstvakantie zouden moeten heroriënteren. Door de pandemie hadden leerkrachten slechtere resultaten aan het eind van vorig schooljaar veelal door de vingers gezien en dus ook minder snel een heroriëntering geadviseerd. Die 'inhaalbeweging' zou er dan na de kerstvakantie van dit schooljaar komen, wat ook de nodige gevolgen voor bepaalde scholen zou hebben die na de kerstvakantie plots veel extra leerlingen zouden moeten herbergen. Deze kwestie werd dan ook besproken in de commissie Onderwijs op 3 december.

In een artikel van De Standaard van 22 januari bleek uit de gegevens van het Departement Onderwijs dat een zogenaamde 'grote oversteek' is uitgebleven. Van alle scholieren in het gewoon secundair onderwijs veranderde 3 procent van studierichting tussen 15 december en 15 januari. Dat is een lichte stijging tegenover vorig schooljaar, toen dat op 2,75 procent lag. Men zou kunnen zeggen dat dit meevalt aangezien bepaalde onderwijsspecialisten eind november een groter aantal hadden verwacht. De huidige stijging ligt dan ook in lijn met de algemene trend waarbij het aantal januari-heroriënteringen sinds 2015 jaar na jaar licht omhooggaat. Ook van de onderwijsverstrekkers klinken signalen dat het aantal heroriënteringsadviezen in de meeste middelbare scholen niet sterk afwijkt van andere schooljaren. In absolute aantallen gaat het echter nog altijd om een aanzienlijk aantal, nl. meer dan 13.000 leerlingen.

Uit de cijfers valt daarom moeilijk een corona-effect te destilleren. Het stijgende aantal van dit schooljaar valt mogelijk niet volledig aan de coronacrisis toe te schrijven. Maar het zou ook kunnen dat veel leraren opnieuw mild geweest zijn en de examens van het tweede semester afwachten vooraleer een oordeel te vellen, waardoor men dan pas met een grote verschuiving zal zitten.

Verder blijkt dat de meeste heroriënteringen na de kerstvakantie gebeuren in het derde en vierde middelbaar. 45 procent van de leerlingen in het algemeen secundair onderwijs (aso) kiest daarbij voor een andere richting binnen het aso, 51 procent maakt de overstap naar het technisch secundair onderwijs (tso). 57 procent van de leerlingen in het technisch onderwijs koos voor een andere opleiding in het tso, 37 procent stroomde door naar het beroepsonderwijs.

1. Hoe evalueert de minister de waargenomen stijging in het aantal januari-heroriënteringen en de mogelijk geringe rol van de leerachterstand door corona?
2. Bij het anticiperen op deze kwestie in november werd door enkele directies van voornamelijk tso/bsc-scholen gewaarschuwd voor de nadelige gevolgen van leerlingenverschuivingen in hun richting als gevolg van het groter aantal heroriënteringen. Ze vreesden een forse instroom na nieuwjaar, waardoor ze leerlingen moesten weigeren in bepaalde richtingen. In extra leerkrachten of vaklokalen voorzien was voor veel scholen onmogelijk, klonk het. Aangezien bovenvermeld cijfer natuurlijk over een gemiddelde gaat, kan het zijn dat er in bepaalde streken toch een grote oversteek gebeurd is.

Heeft de minister signalen ontvangen van scholen die in een dergelijke situatie zitten? Gaat dat om een groot aantal en indien zo, wat zal hij doen om daaraan tegemoet te komen?

3. Tevens werd gewaarschuwd voor een groot aantal interne verschuivingen (dus studierichtingwijzigingen binnen eenzelfde school), wat bepaalde klassen qua leerling-leraarverhouding onder druk zou zetten. Vooral in de B-stroom van de eerste graad werd daarvoor gevreesd, aangezien veel leerlingen met een leerachterstand uit het basisonderwijs toch zijn gestart in het eerste jaar secundair onderwijs.

Heeft de minister signalen ontvangen van scholen die in een dergelijke situatie zitten? Gaat dat om een groot aantal en indien zo, wat zal hij doen om daaraan tegemoet te komen?

4. Er werden vanuit de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) ook kanttekeningen gemaakt omtrent de haalbaarheid van hun werking en de kwaliteit van de oriënteringsadviezen die ze eind december-begin januari moeten uitvoeren, gezien hun verzwaarde takenpakket door de contacttracing.

Heeft de minister uit die hoek ondertussen ook feedback gekregen in hoeverre ze aan goede heroriënteringsbegeleiding konden doen? Zijn de investeringen in extra personeel voor de CLB's afdoende geweest om voldoende personeel vrij te maken voor deze oriënteringsadviezen of zijn er ter zake nog bijstellingen nodig?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 405 van 29 januari 2021
van **JAN LAEREMANS**

1. De redenen voor een studieverandering tijdens het schooljaar kunnen zeer verschillend zijn:

- de leerling stelt vast dat de gekozen studierichting niet aansluit bij zijn interesses;
- dat hij zijn keuze heeft gebaseerd op onjuiste of onvolledige informatie over de studierichting in kwestie;
- de begeleidende klassenraad oordeelt dat de gekozen studierichting voor de betrokken leerling toch niet haalbaar blijkt te zijn,
- in de huidige context is er mogelijks ook de impact van de coronapandemie.

De cijfers volgen de stijgende trend van de voorbije schooljaren. Of die stijging – en specifiek de trendbreuken in BSO en KSO – het gevolg zijn van de coronapandemie, kan ik vandaag niet bevestigen noch ontkennen. Daarvoor moeten we de evolutie van de heroriënteringen en ook de eindevaluaties verder monitoren. Ik heb dan ook aan mijn administratie gevraagd om dit systematisch te blijven doen.

Daarnaast is het belangrijk dat we blijven inzetten op het keuzevaardiger maken van leerlingen en ouders. Via kwaliteitsvolle onderwijsloopbaanbegeleiding kan een school een leerling ondersteunen om voldoende zelfkennis te ontwikkelen en om adequate keuzes te leren maken. Met de hervorming van de leerlingenbegeleiding zijn scholen sinds 1 september 2018 verplicht om een beleid inzake leerlingenbegeleiding te hebben, waarvan onderwijsloopbaanbegeleiding een onderdeel is.

In het kader van de modernisering van het secundair onderwijs hebben we ook enkele gerichte maatregelen genomen om het probleem aan te pakken, zoals het versterken van de oriënterende functie van de eerste graad en de nieuwe indeling van het studieaanbod van de tweede en derde graad.

2-3. Mijn administratie ontving hierover geen signalen.

4. De Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB's) hebben vanuit het regelgevend kader geen opdracht in het kader van heroriënteringen tijdens het schooljaar. Leerlingen en ouders kunnen wel op eigen initiatief bij CLB's aankloppen voor informatie en advies.

Ondanks de bijkomende investeringen blijft de vraaggestuurde werking van de CLB's onder druk staan. Het contactonderzoek neemt veel tijd in beslag. Ook zien de CLB's een toename in de ernst en het aantal vragen met betrekking tot problemen thuis en verontrusting. Deze vragen nemen ze prioritair op.

Ik blijf de situatie opvolgen.